

Commissieformat

Verzoek college van B en W voor commissiebehandeling.

Vastgesteld in B en W vergadering van : 31 maart 2015

Onderwerp: Operationeel Programma Rioleringen 2015

Inhoud:

Ten behoeve van de jaarlijkse uitvoeringsplanning in de rioleringszorg maakt Helmond een operationeel programma. Hierin worden de voorziene activiteiten voor dat jaar beschreven en geraamd. Het betreft zowel activiteiten in het reguliere beheer en onderhoud, als vervangingswerken (investeringen).

De werkzaamheden in het OPR komen voort uit het vastgestelde verbrede GRP 2010-2015.

Zowel de reguliere activiteiten als de investeringen zijn voorzien in de begroting 2015 en passen binnen de beschikbare middelen. Tevens passen de werkzaamheden binnen de bestaande formatie.

De werkzaamheden zijn afgestemd met het POW.

Financiële aspecten en dekking: Zie het OPR 2015 en de nadere toelichting in dit commissieformat. De nadere toelichting in dit format is een kopie van hoofdstuk 1 uit het OPR 2015. Alleen de foto's zijn verwijderd om de (digitale) grootte van het commissieformat beperkt te houden.

Met dit verzoek mee te zenden stukken:

Het OPR 2015 ligt voor u ter inzage in de visiekamer op Boscotondo. Tevens is het te bekijken op de website www.helmond.nl/gemeenteraad.

Het college van B en W verzoekt:

Ter kennisname voor te leggen aan de commissie Omgeving op 14 april 2015.

1. BESTUURLIJK EN FINANCIHEEL

1.1 Aanleiding

Gemeenten zijn verplicht om een gemeentelijk rioleringsplan (vGRP) op te stellen (artikel 4.22 Wet milieubeheer). In het vGRP moet inzicht gegeven worden in de aanwezige voorzieningen voor:

- de inzameling en transport van stedelijk afvalwater;
- de inzameling en verwerking van regenwater;
- het voorkomen van structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming.

Daarnaast moet het vGRP inzicht geven in de kosten en de planning die het beheer, het onderhoud en de vervanging van deze voorzieningen met zich meebrengt evenals de kosten voor milieutechnische verbeteringen aan de riolering. Voor een nadere toelichting op de juridische kaders en de gemeentelijke zorgplichten wordt verwezen naar het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2010-2015.

Het opstellen van een vGRP met een looptijd van enkele jaren geeft duidelijkheid in de planning en inzicht in de benodigde financiële middelen op de korte, middellange en langere termijn. Ook is het op basis van het vGRP mogelijk de rioleringsheffing voor een aantal jaren vast te stellen.

Het vGRP kent echter ook een aantal nadelen:

- Door de langere looptijd is het weinig flexibel als het gaat om de inpassing van nieuwe ontwikkelingen;
- In de uitvoeringspraktijk blijken door allerlei oorzaken dingen soms anders te lopen dan aanvankelijk gedacht. Dit kan de planning overhoop halen;
- Het geeft weinig mogelijkheden tot bijsturing en prioritering tussentijds door zowel de ambtelijke dienst als het bestuur;
- Het geeft geen inzicht in de financiële voortgang van de geplande werkzaamheden en daarmee in de financiële positie van de rioleringszorg binnen de gemeente van jaar tot jaar.
-

Om deze problemen te ondervangen heeft de gemeente Helmond ervoor gekozen om jaarlijks een "operationeel programma rioleringen (OPR)" op te stellen.

Dit programma geeft primair inzicht in de voorziene activiteiten met hun financiële consequenties van het betreffende jaar. Hiertoe is het OPR opgedeeld in drie deelprogramma's, te weten het aanlegprogramma (OAP), het onderzoeksprogramma (OOP) en het maatregelenprogramma (OMP). Daarnaast bevat het OPR nog een hoofdstuk "overige exploitatielasten" waarin activiteiten vermeld worden die niet direct onder één van de drie genoemde deelprogramma's te plaatsen zijn en ook in de begroting apart genoemd worden.

De evaluatie van de rioleringszorg 2014 vindt plaats bij de jaarrekening.

Regelmatig wordt in dit OPR verwezen naar het rioolbeheerplan. In dit plan zijn de tactische overwegingen te vinden als onderlegger bij onderzoek en maatregelen.

Tot slot: De voornemens, zoals in deze nota beschreven, zijn gebaseerd op de huidige inzichten en verwachtingen met betrekking tot de financiële positie van de gemeente. Indien die positie wijzigt, kunnen het beleid en de inzet van de financiële middelen zoals in deze nota zijn beschreven, ook tussentijds, worden bijgesteld.

1.2 Relatie met het vGRP en het waterplan Helmond

De gemeenteraad in Helmond heeft het GRP 2010-2015 op 6 oktober 2009 vastgesteld voor een periode van 6 jaar (2010 t/m 2015). Dit GRP is opgesteld als een zgn. 'verbreed' GRP (vGRP). Dit betekent dat hierin ook de gemeentelijke zorgplichten voor regenwater en grondwater zijn meegenomen.

Onderdelen van het vGRP zijn weer een doorvertaling van een aantal elementen van het Waterplan 2006-2010 en de aanvulling van het Waterplan 2012-2015, die op respectievelijk 4

december 2007 en 6 november 2012 zijn vastgesteld door de raad respectievelijk het college. In het Waterplan is aangegeven welke plaats het water nu en in de toekomst in Helmond inneemt en wat daarbij als gewenste ontwikkeling wordt gezien.

De elementen uit het Waterplan die betrekking hebben op de inzameling en het transport van afvalwater, hemelwater en de zorg voor het grondwater, zijn in het vGRP verder uitgewerkt. Andere elementen uit de visie van het Waterplan, bijvoorbeeld 'water als mede-orderend principe', komen niet terug in het vGRP omdat deze geen directe relatie hebben met de rioleringszorg.

In 2014 is besloten de geldigheidsduur van het vigerende GRP te verlengen (collegebesluit).

Door intensieve samenwerking binnen de Brabantse Peelgemeenten is het voornemen om bij het samenstellen van een nieuw vGRP gezamenlijk op te trekken. Naar verwachting is dit medio 2016.

1.3 Implementatie wijzigingen BBV

Medio 2013 is de BBV gewijzigd, wat gevolgen heeft (gehad) voor de bekostiging van de rioleringszorg, meer specifiek de manier waarop wij de (vervangings)investeringen financieren. Deze wijzigingen zijn conform de BBV-voorschriften, bij de jaarrekening van 2014 doorgevoerd.

De wijziging komt er op neer, dat de boekwaarde van afgesloten en nog lopende kredieten van na 1-1-2004 worden geboekt van de voorziening rioleringslasten. De voorziening daalt daarmee van ruim 34 miljoen euro (per eind 2013) naar enkele tonnen. De boekwaarde (ruim 58 miljoen euro per eind 2013) daalt met hetzelfde bedrag.

De boekwaarde van projecten die zijn afgesloten vóór 2004 mogen niet versneld afgeboekt worden en zullen de aankomende jaren via de reguliere lineaire afschrijving aflopen naar € 0,-. Vanaf 2015 worden de investeringen betaald met de spaarbedragen die jaarlijks in de voorziening rioleringslasten worden gestort. Er worden dus geen nieuwe kapitaallasten meer opgebouwd.

Door de implementatie van deze (administratieve) wijziging, is de begroting 2015 voor het (deel)product 76030 (investeringen en investeringslasten riolering) anders dan voorgaande jaren.

Dit OPR sluit aan bij deze nieuwe aanpak en de begroting 2015. In het kort komt dit voor 2015 op het volgende neer:

- de reguliere (jaarlijks terugkerende) exploitatielasten zijn vergelijkbaar met voorgaande jaren. Voor wat betreft de bekostigingssystematiek verandert hierin niets;
- er worden nog kapitaallasten opgenomen van projecten/kredieten die voor 2004 zijn afgesloten. Het betreft een bedrag van € 2.315.520,-
- er wordt € 4.055.000,- in de voorziening rioleringslasten gestort, waar vervolgens de benodigde investeringen voor 2015 uit betaald worden. De storting is groter dan het benodigde bedrag voor de investeringen in 2015. Dit is het gevolg van de, nog steeds benodigde, spaarbedragen voor toekomstige vervangingspieken.

1.4 Bestemmingsreserve riolering

In 2010 heeft de gemeenteraad besloten een bestemmingsreserve in te stellen voor de jaarlijkse exploitatiesaldi van het product riolering in de begroting.

In het verleden werden deze exploitatiesaldi verrekend met de voorziening. Hierdoor werd de voorziening 'vervuild' met toevoegingen die niet primair bedoeld waren voor toekomstige vervangingen.

Uit de BBV-regels is gebleken dat het gewenst is een striktere scheiding aan te brengen tussen de spaarbedragen voor toekomstige vervangingsinvesteringen en de resultaten van de jaarlijkse exploitatie (uitleg op www.commissiebbv.nl).

1.5 Beschikbare middelen volgens de begroting 2015

Voor de raming van de inkomsten voor het OPR 2015 wordt uitgegaan van de cijfers zoals die zijn aangeleverd voor de begroting 2015. Dit bedrag mag in het OPR niet overschreden worden.

Als blijkt dat de inkomsten achter blijven bij de prognoses, dan heeft dit consequenties voor de investeringsruimte en voor de toevoeging aan de 'voorziening rioleringslasten'.

De rioolheffing voor 2015 is per gebruiker/perceel vastgesteld op € 222,12. De maatstaf voor de rioleringsheffing is het waterverbruik, waarbij wordt gewerkt met staffels. De eerste staffel loopt tot 1.200 m³ waterverbruik, waardoor gezinnen en het grootste deel van het bedrijfsleven in het basistarief vallen. Grotere waterverbruikers vallen in daaropvolgende staffels. In de begroting is, naast de inkomsten uit de heffing, ook gerekend met de rentetoevoeging in de voorziening rioleringslasten. Omdat bij de jaarrekening 2014 de voorziening vrijwel volledig is afgeboekt, wordt er geen rente meer toegerekend. Omdat nog niet duidelijk is welk saldo er in de voorziening resteert en hoeveel rente dit oplevert, is voorlopig aangenomen dat dit voor de jaarschijf 2015 €0,- is.

	Begroting 2015 (1)	Begroting 2015 (2)
Opbrengsten op gezinnen	8.452.777	8.452.777
Opbrengsten op producenten	1.134.413	1.134.413
Opbrengst leges	-	-
Inkomsten rente	1.130.028	0
Totaal	10.717.218	9.587.190

Tabel Inkomsten product rioleringen

1.6 Financieel overzicht OPR 2015 en vergelijking met begroting 2015

In deze paragraaf wordt het totale overzicht gegeven van de financiële consequenties van het OPR 2015 en is een vergelijking gegeven met de begroting 2015. Per saldo moeten het OPR en de begroting op hetzelfde bedrag uitkomen, immers de inkomsten uit de begroting zijn het uitgangspunt. Binnen de verschillende deelproducten kunnen er wel verschillen optreden die met name veroorzaakt worden door wijzigingen in kosten, herprioritering van activiteiten en actualisatie van cijfers.

Door een wijziging in de BBV worden investeringen vanaf 2015 direct afgeboekt op de voorziening rioleringslasten. Bij de jaarrekening 2014 is tevens de helft van de boekwaarde in de bestaande activa afgeboekt tegen het aanwezige saldo in de voorziening per 31 december 2013. Dit betekent dat de kapitaallasten aanzienlijk verminderd zijn ten opzichte van de initiële begroting 2015. Deze aanpassing is verwerkt in de kolom 'Begroting 2015 (2)'.

Lasten (ex BTW)

Lasten	Begroting 2015 (1)	Begroting 2015 (2)	OPR 2015
Operationeel aanlegprogramma	-		-
Operationeel Onderzoeksprogramma	488.323	488.323	495.810
Operationeel Maatregelenprogramma (m.u.v. investeringen)	1.207.394	1.602.318	1.409.855
Overige exploitatielasten	876.901	876.901	876.901
BCF-correctie (m.u.v. investeringen)	249.128	249.128	236.710
Kapitaallasten t/m 2014	4.331.985	2.315.520	2.315.520
Toevoeging Voorziening Rioleringslasten	2.433.459	4.055.000	4.252.395
Afschrijving investeringen 2015 (1e jrs kapitaallasten)	186.260	0	0
BCF-correctie investeringen 2015	39.115	0	0
Stelpost investeringen 2015	-225.375	0	0
Interne verrekening rente	1.130.028	0	0
Totaal lasten	10.717.218	9.587.190	9.587.190

1.7 Investeringsruimte OPR 2015 en begroting 2015

De investeringsruimte voor de periode 2010-2015 is in beginsel bepaald in het vGRP. Hierin is opgenomen dat voor 2015 € 3.045.000,- (incl. VAT, excl. BTW) geïnvesteerd kan worden. Te verdelen over rioolvervangingen (€ 2.605.000,-), renovaties van hoofdgemalen (€ 200.000,-), vervanging van drukrioolgemalen (€ 240.000,-). (bron: IVP 2015)

Nieuwe inzichten en afstemming met andere onderhoudswerkzaamheden in de openbare ruimte en stedelijke (her)ontwikkelingen zullen altijd leiden tot enige verschuivingen in het jaarlijkse investeringsvolume.

In het OPR 2015 is een te investeren bedrag berekend van € 2.760.000,- (incl. VAT, excl. BTW). In onderstaande tabellen zijn deze investeringen opgenomen. Let op: de kosten onderaan in de tabellen zijn incl. BTW.

Uit de tabellen blijkt, dat de investeringen op zowel de rioolvervangingen als op de renovaties van gemalen lager zijn dan in het vGRP is opgenomen.

Voor de renovaties van de gemalen is dit een beeld dat al langer zichtbaar is. In het vGRP is op basis van kentallen bepaald wat de renovatiekosten zijn. In de praktijk wordt gekeken naar wat er daadwerkelijk gerenoveerd moet worden. Vaak blijkt dan, dat er onderdelen zijn die nog niet vervangen hoeven worden en wordt de renovatie minder omvangrijk.

Voor de vervanging van riolering is in 2015 een 'dip' in de investeringen waarneembaar. Dat heeft te maken met de volgende zaken:

- Bijdragen in herstructureringsgebieden (Binnenstad en Helmond-west) zijn grotendeels gedaan.
- Er vindt een steeds striktere toets plaats op de doelmatigheid van vervangingen. Dit past binnen het landelijke beleid, waarbij van gemeenten wordt gevraagd om de voorziene kostenstijging in de riolering af te buigen. Hieronder valt ook de toepassing van andere technieken waarbij de weg niet opgebroken hoeft te worden (bv. relining)
- De afgelopen jaren zijn de meeste grote riolen gerelined.

nr.	Omschrijving			Raming	BTW J/N	BTW Raming	VAT J/N	VAT Raming
1	Dierdonk hoofdgemaal			50.000	j	10.500	j	7.500
2	BBB Elsdonk			40.000	j	8.400	j	6.000
	Subtotaal			90.000		18.900		13.500
	Vorbereiding en analyse VAT	15%		13.500				
	Subtotaal			103.500				
	BTW	21%		18.900				
	Totaal			122.400				

Tabel Renovatie gemalen

nr.	Omschrijving	Cat.		Externe kosten	VAT	Combi-project met
1	Stads Aa	2		80.000	12.000	
2	Zwanenbeemd	2		50.000	7.500	POW
3	Mierloseweg	1,2,3		240.000	36.000	ecoduiker Goorloop
4	Oppervlakkige afstroming/diverse lokaties	2		40.000	6.000	
5	maatregelen Twijnsterhof	2		50.000	7.500	
6	Induma-west	1, 2		220.000	33.000	
7	relining Twijnsterhof-Frieslandpad	1		390.000	58.500	
8	Duizeldonksestraat-Breedijk	2		890.000	133.500	
9	Arbergstraat	1,2,3		90.000	13.500	Herstructurering Helmond-west
10	Schutterslaan	2		20.000	3.000	
	Subtotaal			2.070.000	310.500	

	Voorbereiding en analyse VAT	15%		310.500	
	Subtotaal			2.380.500	
	BTW	21%		434.700	
	Totaal			2.815.200	

Tabel Vervanging en relining (voor toelichting zie hoofdstuk 5.5)

nr.	Omschrijving (clusterbenaming)			Raming	BTW J/N	BTW Raming	VAT J/N	VAT Raming
1	B11 Venstraat			8.000	j	1.680	j	1.200
2	B12-B14 sportparken De Horst			24.000	j	5.040	j	3.600
3	B15 Veedrift			8.000	j	1.680	j	1.200
4	C1-C2 Weg naar Bakel			16.000	j	3.360	j	2.400
5	C5-C10 Rijpelberg, Berkendonk			48.000	j	10.080	j	7.200
6	D5-D6 Goorwal			16.000	j	3.360	j	2.400
7	D8 Scheepstal			8.000	j	1.680	j	1.200
8	G8-G11, G15 Geldropseweg eo			40.000	j	8.400	j	6.000
9	H5, H8-H10 Brandevoort-Schutsboom			32.000	j	6.720	j	4.800
10	I1-I5 Lieshoutseweg-Geeneind			40.000	j	8.400	j	6.000
Subtotaal				240.000		50.400		36.000
Voorbereiding en analyse VAT		15%		36.000				
Subtotaal				276.000				
BTW		21%		50.400				
Totaal				326.400				

Tabel Renovatie drukriolering

Voor de periode na 2015 worden een groot aantal projecten voorzien die met name gerelateerd zijn aan capaciteit.

1.8 Personele consequenties

1.8.1 Geraamde uren

In het OPR 2015 is in totaal ca. 7200 uur opgenomen voor werkzaamheden in het reguliere beheer, 900 uur voor advisering vanuit aanvragen bouwvergunningen en nieuwe rioleringsplannen. Ook de inzet gemalenbeheer voor Gemert-Bakel valt hieronder. Deze kosten drukken niet op het budget van riolering. Ca. 4200 uur zijn gereserveerd voor werkzaamheden in het investeringsprogramma (zie bijlage 9).

In de exploitatie wordt een deel van deze uren ingevuld door andere afdelingen en door de planner en applicatiebeheerder voor BOR.

Vanuit het investeringsprogramma worden ca. 4150 uur gevraagd. 3000 uur hiervan wordt door IBH uitgevoerd. Vervangen of renovatie van riolen wordt hiermee begeleid in voorbereiding en uitvoeringsfase. Voor een goede overdracht naar IBH worden daarnaast nog 450 uur geraamd bij BOR-WA.

Renovatie van de gemalen en drukriolering wordt door BOR-WA rechtstreeks op de markt gezet. Daarvoor is 700 uur geraamd.

Dit betekent dat in 2015 op grond van dit OPR in totaal 6470 uur door de medewerkers van de eenheid water aan de rioleringszorg besteed moet worden. Daarnaast lopen er nog een aantal projecten nog door uit oudere OPR's (met name vervangingswerken) die niet in bovenstaande urenraming zijn opgenomen, maar wel in de planning van de medewerkers terechtkomen.

1.8.2 Beschikbaar

Voor de rioleringszorg zijn in begroting 2015 ca. 5,62 fte beschikbaar, dit betekent 8385 uur (bij 1500 uur per jaar). Uit de voorlopige ramingen van het OPR blijkt, dat er voldoende capaciteit overblijft om de noodzakelijke maatregelen te kunnen uitvoeren.